

Rok 26. PRZEDPŁATA w POZNANIU Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,4 m., mies. 40 f. REDAKCJA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I piętro. z odnoszeniem 50 f. — „Wielkopolanin“ wychodzi codziennie.

Poznań, niedziela 19 kwietnia 1908.
Telefon: Ekspedycji 1013. Redakcji 1142.

PRZEDPŁATA na POCZTACH: Kwartalnie 1,2 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. INSERATY: od wiersza drobn. 25 f. Rękopisów się nie zwraca. EKSPEDYCJA: ulica Posadowskiego nr. 39.

Nr. 92.

Przedpłata na maj i czerwiec.

„Wielkopolanin“ kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

80 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina“ w Ekspedycji, ul. Posadowskiego nr. 39 i w ajencjach za **80 fen.**

„Wielkopolanin“ zapisany jest w cenniku pocztowym w wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste II-te Abtheilung **U** Poln. — W Austrji: Oester. Zeitungs-Preis-Verz. für 1908.

„Wielkopolanin“ dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rycinami pod tyt.: **„Ognisko domowe“** i prowadzi Obronę prawną dla swych przyjaciół bezpłatnie.

„Wielkopolanin“ ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenia znajdują jak największe rozprzestrzenienie.

Abonenci „Wielkopolanina“ otrzymują **„Pasiekę“** za niższą opłatą.

Z powodu uroczystych świąt Wielkanocnych następny num. „Wielkopolanina“ wyjdzie we wtorek o zwykłym czasie.

Zmartwychwstania Pańskiego

wielką pamiątkę święcą uroczyście wszystkie ludy chrześcijańskie, albowiem cud ten dokonany daje nam zapewnienie przyszłego życia, daje nam dowód, że pielgrzymka nasza kończąca się śmiercią, jest początkiem życia innego, życia wiecznego w krainach niebiańskich.

Lecz ten tylko spokojnie i pogodnie patrzeć może na zbliżający się kres życia doczesnego, który życiem nabożnem i czynami zbożnemi otworzył sobie wrota niebieskie. Biada zaś tym, którzy w grzechu schodzą z tego świata, albowiem łaski nie znajdą przed obliczem Pana i Boga. Dobre życie jest przygotowaniem do dobrej śmierci i do dobrego życia w przyszłości!

Pamiętajmy o tem i bądźmy zawsze przygotowani, ponieważ nikt nie wie dnia ani godziny, w której powołanym będzie przed sąd straszliwy Pana.

Te rozwagi, aczkolwiek poważne, sprawiedliwym nie zamącą spokoju, raczej ich rozweselą, ponieważ myśl o szczęśliwej wieczności rozjaśnić jedynie może serca i dusze.

A jednak — my, którzy najwierniejsi jesteśmy wierze i Kościołowi — nie możemy mieć ani duszy rozjaśnionej ani oblicza, zbyt ciężkie bowiem spadły w ostatnich czasach ciosy na głowy nasze.

Wprawdzie kto tak, jak nasz naród wzrasta od przeszło 100 lat w niewoli i ucisku, ten nabrać musiał takiego hartu ducha, że już go nic ani zastraszyć, ani złamać nie potrafi.

Może przyjść na nas chwila lęku, która i na najsilniejszych przychodzi — ażaliż Bóg-Człowiek, Chrystus, Zbawiciel, na krzyżu ich nie miał? — Ażaliż i Jego nie ogarnęły strachy przedśmiertne, lecz wnet duch je zwyciężył i z ufnością polecił duszę Bogu.

Tak i my już dziś otrząsnęliśmy się z lęku i przygnębienia, w które nas mogły pogrążyć ostatnie antypolskie ustawy — dziś już z ufnością podnosimy czoła ku niebiosom i ich opiece się polecamy, ufni, że przy tej pomocy nie zginiemy.

Nasz zahartowany, przepotężny duch narodowy otrząsnął się z przygnębienia, żyje i żyć będzie.

Przychodzimy do siebie po chwili słabości — żywiołowa siła w nas się budzi i znajdzie wyjście z trudności.

Znajdziemy wyjście z krepujących nas pomysłów — żyć będziemy dalej, rozwijać się i rozrastać, jako to nasienie rzucone na rolę, a zrządzeniem losu przyciśnięte głazem. Ono głazu nie rozsadzi, ale z pod niego przyrodzoną siłę się dobędzie, ku słońcu, ku swobodzie!

Naszej wiary w przyszłość narodu i słowiańszczyznę nie złamie nawet ostatni bratobójczy czyn rusina — wierzymy, że mimo wszystko plemiona słowiańskie się pogodzą, by stawić czoło wrogowi.

Precz więc czarne myśli, osłabiające żywe i przepotężne tętno życia narodowego, precz zwątpienia i lęki!

Rzeźwi i krzepcy, ufni w Boga i własne siły stańmy do pracy na niwie narodowej!

Weselmy się w dniach Zmartwychwstania Pańskiego, radujmy się, albowiem dni te szczególniejsze mają dla nas znaczenie, śpiewajmy, jakbyśmy byli w zupełnej swobodzie: Alleluja!

W tej myśli przesyłamy wszystkim rodakom naszym życzenia „wesołych i zdrowych Świąt!“

Rodacy!

System pruski w społeczeństwo polskie dwa nowe wymierzył ciosy, dwie nowe, niesłychane, w dziejach świata kulturalnego nieznane ustawy wyjątkowe: ustawę o wywłaszczeniu oraz paragraf językowy w ustawie o zebraniach i stowarzyszeniach.

W obec tych ciosów, godzących w podstawy naszego bytu narodowego, społeczeństwo nasze ma obowiązek zabrania publicznego głosu zbiorowego, by otwarcie i zdecydowanie zająć stanowisko w obec nowych środków antypolskich i wytknąć sobie drogę na przyszłość.

W tym celu odbędzie się w Poznaniu

wiec walny
w poniedziałek dnia 4 maja, o godzinie 12 w południe na wielkiej sali Lamberta.

Porządek obrad następujący:

1) Zagajenie.

2) Wybór marszałka, jego zastępcy i ławników.

3) Przemówienie mec. dr. Władysława Mieczkowskiego: Krytyka nowych ustaw i całego systemu pruskiego.

4) Przemówienie posła dr. Edwarda Trzcińskiego: Społeczeństwo polskie i jego przyszłość w obec nowych ustaw.

5) Odczytanie i przyjęcie dwóch rezolucji.

6) Zamknięcie wieca.

Na wiec ten walny Rodaków wszystkich stanów zapraszają: (tu następują liczne podpisy.)

Do pp. Prezesów wyborczych komitetów powiatowych we W. Ks. Pozn.

Sejm pruski, którego pięciolecie w tym roku się skończyło, został zamknięty. Wybory nowych posłów, odbędą się już w czerwcu; 3 czerwca wybierać będą prawyborcy walmanów, a 16 czerwca dokonają walmani ostatecznego wyboru posłów.

Wobec tego musimy bezzwłocznie w myśl naszego regulaminu zająć się pracą wyborczą.

Szanowni Prezesowie komitetów powiatowych zechcą zatem przedewszystkiem zwołać swoje komitety, żeby wszelkie istniejące braki organizacji uzupełnić i ścisły plan postępowania ułożyć. — Zwracamy mianowicie uwagę na to, żeby każdy okręg komisarski lub miasto miały swoje podkomitety, z członkami komitetów powiatowych, jako kierownikami na czele, zaś każdy obwód prawyborczy dostateczną ilość mężów zaufania. Zawiły, trzyklasowy sposób głosowania do sejmu pruskiego wymaga jak największej dokładności w przygotowaniu prawyborów, bo wynik tychże rozstrzyga o wyborze posłów. W rękach mężów zaufania, których zadaniem jest dotrzeć do każdego prawyborcy, spoczywają w przeważnej mierze losy przyszłych posłów. Należy więc na mężów zaufania powoływać ludzi chętnych, sprężystych, w pracach wyborczych wypróbowanych.

Po dokonaniu tych prac przygotowawczych zechcą Szanowni Prezesowie w myśl § 20 regulaminu wyborczego zwołać walne zebranie powiatowe celem wyboru po trzech kandydatów poselskich na każde krzesło poselskie. Niezależnie ed walnych zebrań powiatowych powinny w każdym powiecie odbyć się jak najliczniejsze wiece wyborcze, żeby ogół wyborców do wyborów zachęcić i zaznajomić z obecnem położeniem politycznem wynikłem z uchwalonych świeżo ustaw o wywłaszczeniu i zebraniach. Urządzanie wieców wyborczych obecnie tem jest konieczniejsze, że na mocy § 7 ustawy o zebraniach w całym szeregu powiatów poza okresem wyborczym przez następne pięciolecie nie będziemy mogli odbywać zebrań publicznych w polskim języku. Byłoby więc największą szkodą, gdybyśmy w powiatach, objętych zakazem § 7, obecnie z przysługującej nam swobody nie korzystali i wieców nie zwoływali.

Wobec sytuacji, stworzonej przez § 7, jeszcze na jedno zwracamy uwagę. — Regulamin nasz przepisuje, że wybory naszych władz wyborczych i delegatów powiatowych dokonują się na osobnych walnych zebraniach powiatowych po skończonych wyborach sejmowych. Ściśle trzymając się przepisów obecnych, byłyby powiaty, objęte § 7, to jest te, które liczą mniej niż 60 procent polskiej ludności w tem położeniu, żeby później wcale nowych komitetów i delegatów wybrać nie mogły. Zalecamy więc, żeby w tych powiatach, w których jest mniej niż 60 procent polaków, już teraz na walnych zebraniach wybrać nowe komitety i delegatów. Nadmieniamy jednak wyraźnie, że obecne wybory przeprowadzają teraz czynne komitety, — a w zebraniu walnem delegatów tylko obecni delegaci będą brali udział. Nowo wybrane komitety i delegaci wejdą w urzędowanie dopiero po odbytych wyborach.

Termin walnego zebrania delegatów później ogłosimy. W każdym razie walne zebranie delegatów odbędzie się przed prawyborami, to jest przed 3 czerwca roku bieżącego.

Poznań, 17 kwietnia 1908 r.

Prowincyonalny komitet wyborczy na W. Ks. Poznańskie.

Stefan Cegielski, prezes.	Dr. Krysiewicz, sekretarz.
X. Wawrzyniak, wiceprezes.	M. Więckowski, skarbnik.
Juljan Brzeski.	Władysław Grabski.
X. Mojzykiewicz.	Dr. T. Szułdrzyński.

† Śp. X. prał. Walery Stryjakowski.

Ciężko zasmuceni przedwczesnym zgonem X. Stryjakowskiego, są wszyscy a osobliwie ci, którzy go bliżej znali.

X. prałat umarł w sile wieku bo nieskończywszy jeszcze lat 42.

Zmarły był, jak wiadomo, przez cały szereg lat kapelanem śp. X. arcybiskupa Stablewskiego i to właśnie w najświetniejszym okresie jego rządów.

Na tem stanowisku nie małe położył zasługi.

Otrzymawszy następnie probostwo w Łabiszynie gorliwie zajął się pracą na niwie społeczno - politycznej — szkoda wielka, że śmierć przerwała tę pracę, bo dobre byłyby z niej owoce, albowiem zdrowe siewca rzucał ziarno! R. i. p.

Z głosów prasy ruskiej

o morderstwie dokonanem na namiestniku Galicji, hr. Andrzeju Potockim, podajemy poźniej te głosy, które mord ten pochwalają.

„Ukrainische Rundschau“, stojąca według zdań ruskich na żołdzie pruskim, zamieszcza artykuł swego redaktora, Włodzimierza Kusznira, o Mirosławie Siczyńskim takie podaje szczegóły:

Przed dwoma mniej więcej laty poznałem Mirosława Siczyńskiego. Przyszedł on raz do mego biura redakcyjnego. Żywa, ruchliwa jego inteligencja od razu mnie ujęła. W bliższem obcowaniu potwierdziło się to pierwsze wrażenie i zaprosiłem go do współpracownictwa w „Ukrainische Rundschau.“. W krótce przyniósł mi Siczyński artykuł. W kilka miesięcy później spotkaliśmy się we Lwowie w dość niezwykłych warunkach. Dnia 1 lutego 1907 r. zostałem aresztowany z powodu znanych zajść na lwowskim uniwersytecie i wydany sądowi lwowskiemu. Między wielu aresztowanymi wtedy studentami znajdował się także Siczyński.

Następuje fantastyczna opowieść p. Kusznira, jak to Siczyński „steranym cierpieniami strajku głodowego studentom“ wesołością i humorem dodawał otuchy. Siczyński był bardzo popularny wśród kół studenckich ruskich, należał do wydziału Siczy w Wiedniu i Akademickiej Hromady we Lwowie.

W dalszym ciągu posuwa się pan Kusznir nawet do tego, że czyn Siczyńskiego określa „jako akt rozpaczy, który się zwrócił przeciw osobie, uważanej przez rusinów za przedstawiciela galicyjskiego systemu rządowego.“

Wspomniany powyżej artykuł Siczyńskiego zamieściła „Ukrainische Rundschau“ w numerze październikowym r. 1905. Znajduje się w nim między innymi także i ten ustęp charakterystyczny, że „usiłowanie oświecenia rządu, który żadnym argumentem, prócz bomb chyba nie da się przekonać, byłoby daremnem, a także też zupełnie zbytecznem.“

„Diło“, główny organ ukraińców czyli narodowców ruskich, zamieściło artykuł pod nagłówkiem: „Hr. Potocki zabity!“, który przez prokuratorją został skonfiskowany. Artykuł wyszedł w ponownem wydaniu z opuszczonym inkryminowanym ustępem. „Diło“ atakuje oczywiście w bezwzględny sposób ś. p. hr. Potockiego, tego samego hr. Potockiego, któremu prasa wiedeńska najlepsze wystawiła świadectwo, że zawsze skłonny był do ustępstw w obec rusinów. „Diło“ tłomaczy oczywiście zbrodnię polityczną Siczyńskiego, „wykazując“, że lud ruski z polityki polskiej wysnuć musiał wniosek, że tylko przemocą należy zerwać łańcuch, którym rusinów przykuto do rydwanu polskiej historycznej racji stanu“.

Artykuł kończy się następującą groźbą:

Musimy ostrzedz ogół polski, że gdyby los hr. Potockiego, zamiast stać się groźnem przypomnieniem dla polskiej narodowej polityki, stał się przyczyną jeszcze cięższych represji nad naszym narodem, to stosunki w kraju musiałyby się jeszcze bardziej pogorszyć.

Bliższe szczegóły o rodzinie Siczyńskiego, mordercy hr. Potockiego.

Z Horodenki donoszą:

Morderca namiestnika, Mirosław Siczyński, jest synem najmłodszym ruskiego księdza, b. posła na Sejm krajowy, Mikołaja Siczyńskiego, zmarłego w Stopczatowie (powiat Peczyniżyn), znanego z nienawiści do wszystkiego co polskie, znienawidzonego nawet przez własnych parafjan do tego stopnia, że na przejeżdżającego powozem z Kołomyi, rzucano siekierę.

Matka Helena, z domu Kornej, córka księdza, wychowywała swe dzieci już od kołyski w nienawiści do polaków.

Jedna z sióstr mordercy, Agafja, zajęta przy maszynie pisarskiej u adwokata Mandyczewskiego, w Stanisławowie, już w 12 roku rzucała krzesłami na księży. Zieje wprost nienawiścią do polaków. Należy do wszystkich ruskich stowarzyszeń i bierze czynny udział w borbach, jako agitatorka i potrafi walczyć z brawurą iście ruską, nawet z parasolką. Brat starszy, Mścisław, dependent adwokacki i kasjer instytucji ruskiej, wychowanek adwokata Oleśnickiego ze Stryja, zastrzelił się po dokonaniu defraudacji. Morderca sam chrzcony uroczyście w Stopczatowie w 6 roku życia, miał na sobie w czasie chrztu (dla utrzymania tradycji Gonty i Zeleźniaka) narodowy strój huculski, a ojcem chrzestnym był mu dr. Teofil Okuniewski z Horodenki obok miejscowego wójta i kilku zamożniejszych gospodarzy.

Szwagier mordercy, ks. Nykoła Struteński, ożeniony z jego siostry, słynną z piękności Emilją, wsławiony zrywaniem chorągwi narodowych we Lwowie, wyświęcony za protekcją teściowej, organizuje obecnie lud ruski w Ameryce. Dr. Okuniewski i wszyscy ojcowie chrzestni mogą być dumni ze swego chrzestniaka, który pokazał, co umie hajdamaka.

Brat mordercy. Z Ławocznego donoszą nader ciekawe szczegóły o starszym bracie mordercy. Jarosławie Siczyńskim, który ożenił się przed laty z młodziutką córką tutejszego szanowanego grecko-kat. parocha ks. Kopciucha — jedynie w celu obrabowania jej z wyprawy i posagu. Po ślubie żył z nią dwa tygodnie, a „nacieszywszy“ się do woli i zyskawszy jej zaufanie uciekł w nocy zabrawszy wszystkie pieniądze, bieliznę, suknie i precjozy. Gdy młoda żona obudziła się, nie zastała męża w pomieszkaniu ani... swoich rzeczy. On był w drodze do Ameryki, gdzie wylądował szczęśliwie.

Nie koniec na tem. Straciwszy wszystko, udawał skruchę, zaczął pisać czułe listy i wyjaśnił poczciwemu księdzu, wierzącemu, że zięć na prawdę się kaja, iż przyszłość jego córki będzie w Ameryce jak najświetniejszą, byle przywiozła ze sobą 2,000 złr. i jak najwięcej dywanów galicyjskich i parasoli (sic!) jedwabnych, które tam rzekomo mają wielki popyt.

Wysłana z żądanymi pieniądzmi i parasolami została w Ameryce w podobny sposób po raz wtóry przez tego bandytę okradzioną i wróciła w największej nędzy do kraju. Początkowo znalazła przytułek u zamężnej siostry, gdyż na plebanji było 5 córek a jej pobyt w domu rodziców mógł szkodzić losowi innych sióstr. Obecnie siostry szczęśliwie powychodziły za mąż a biedna ofiara Jarosława Siczyńskiego, osoba idealna i wzorowego prowadzenia się musiała wrócić do Ławocznego, gdzie się dotąd znajduje i z rodziną zbójców żadnych stosunków nie utrzymuje. Jarosław żyje szczęśliwie w Ameryce.

Pani Siczyńskiej można rzeczywiście takich synków pogratulować: oszust, defraudant i skrytobójca! Jarosław, Mścisław, Mirosław.

W sprawie bojkotu towarów niemieckich

otrzymała wrocławska „Schlessische Ztg.“ doniesienie, że poseł polski do parlamentu austrjackiego, baron dr. Roger Rattaglja na mocy urzędu swego jako konsul włoski, wysłał do ministra włoskiego z Lwowa memorjał, w którym prosi rząd włoski, ażeby poparł usiłowania nawiązania stosunków handlowych z Galicją. Memorjał bierze za podstawę dążności Polaków do zerwania stosunków handlowych z Niemcami i oświadcza, że Włochy celową i silną akcją mogłyby się przyczynić do wyparcia niemieckiego handlu z Galicji i do zastąpienia towarów niemieckich włoskimi.

Krok ten konsula włoskiego, Polaka, wydaje się „Schles. Ztg.“ błędem politycznym. Powiada ona: „gdzie w rachubę wchodzą tak delikatne, wysoce polityczne sprawy, jak zatarg polsko-niemiecki, tam nie powinno się rozpatrywać sprawy z punktu widzenia stosunków jednostronnie-handlowych, przez które mogą powstać między narodami kwasy wzajemne.“

Z okazji tej przypomina „Schles. Ztg.“, jak prasa wiedeńska w r. 1906 i 1907, w czasie zatargu handlowego Austro-Węgier z Serbią oburzała się na to, że minister włoski powiadomił kupców włoskich o tem, że Serbia chciałaby z nimi nawiązać stosunki handlowe. Prasa wiedeńska nieurzędowa i półurzędowa nazwała to postępowanie „nielojalnością“ wobec sprzymierzeńca.

Tak samo ma się obecnie według „Schles. Ztg.“ sprawa z memorjałem p. Battaglii: „Włochy mimo przymierza z Niemcami i wcale nie w zatartym czysto handlowym, lecz jako partyzant w sprawie wielkiej narodowej doniosłości, jako poplecznik fanatycznego rasowego bojkotu — mają napaść na interesy niemieckie w Galicji z tyłu.“

Oczywiście wyraża „Schles. Ztg.“ nadzieję, że rząd włoski propozycji swego konsula „nie uwzględni“ i że naturalnie miarodajne koła austrjackie okażą wyraźnie swoje nieukontentowanie z powodu pomieszania delikatnego międzynarodowego stanowiska z celami partyjno politycznemi.“

Dodać należy, że postępowanie posła Battaglii otrzymało w języku „Schles. Ztg.“ mało zaszczytne miano „niesumienności.“ Nie może jednakże pismo to zataić, że postępowanie to dowodzi „zgrabności“ polaków w wyzyskiwaniu międzynarodowych stosunków...

Gdyby tak było!.....“

* **Wielki wiec** polaków powiatu rawickiego odbędzie się dnia 21 b. m. w trzecie święto wielkanocne w Zielonejwsi na sali parafjalnej o godz. 3 po poł. Komitet powiatowy.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Berlin 17 kwietnia. W drugim procesie wytoczonym o demonstracje uliczne na rzecz powszechnego prawa głosowania skazano ogółem 16 osób na kary od 10 dni aresztu do 6 miesięcy więzienia. Dwóch oskarżonych uwolniono.

— Panu Bülowi w Rzymie się nie udało. Pan Bülow rozmawiał przeszło godzinę z Ojcem św. — jużci że nie o powietrzu, ani pogodzie, ale w sprawach polskich p. kanclerz nic nie uzyskał.

Galicja. Proces przeciwko Siczyńskiemu, mordercy hr. Potockiego, rozegra się we Lwowie przed sądem przysięgłych.

— Lwów. Wobec zarzutów, czynionych przez deputacją młodzieży ukraińskiej posłowi Romańczukowi, że uczestniczył w pogrzebie namiestnika, Romańczuk ma podobno zrzec się przewodnictwa w klubie ukraińców w austrjackiej radzie państwa.

— „Słowo Polskie“ donosi o przesłuchaniu Siczyńskiego, że przyznaje on się do wszystkiego i zeznaje zupełnie identycznie, jak podczas badania policyjnego. Natomiast matka jego Olena, która początkowo zeznawała, że namówiła syna do zbrodni i wiedziała o wszystkiem wypiera się obecnie, jakoby kiedykolwiek z nim mówiła o morderstwie. Pozostaje ona nadal w więzieniu śledczem. W więzieniu prowadzi Siczyński, jak i jego towarzysze, wygodne życie. Każdy z aresztowanych miał przy sobie po kilkadziesiąt koron, a matka Siczyńskiego 100 koron, z których to pieniędzy dysponują sobie śniadanie, obiady i kolacje. Matce Siczyńskiego pozwolono palić w więzieniu papierosy, które też wypala w ogromnej ilości. Olena Siczyńska, matka mordercy, siedzi w kaźni w towarzystwie Wasińskiej i ośmiu innych aresztantek. Cela ta jest najobszerniejsza w oddziale żeńskim więzienia. Siczyński siedzi naprzeciw kaźni Wasińskiego. Pozostaje pod bezustanną kontrolą szyldwachów, którzy nie mogą się nadziwić, że morderca tak smacznie i długo się wysypia.

— Jak donoszą dzienniki wiedeńskie, odbył się w Wiedniu wiec ruskich studentów, na którym uchwalono wyrazy sympatji dla mordercy namiestnika. Uchwalono także wysłać deputacje do siostry Siczyńskiego, żony posła, Eugenjuszowej Lewickiej. Na czele deputacji udali się do Lewickiej: student prawa Mikołaj Hałuszyński i student medycyny Włodzimierz Konowalec. Imieniem deputacji przemówił Hałuszyński, który wyraził jej cześć i sympatję studentów ruskich z powodu czynu jej brata, który napawa cały naród ukraiński najwyższym podziwem. Siczyński zajmie jedno z pierwszych miejsc w historji walk narodu ukraińskiego. Lewicka odpowiedziała na te słowa oświadczeniem, że uważa sobie za honor, iż jest siostrą Siczyńskiego.

Austrja. Budapeszt. „Mag. Hirlap“, organ ministra Andrassego, donosi, że minister spraw zagranicznych, Aehrenthal, podczas pobytu swego w Budapeszcie zwrócił uwagę rządu, iż w politycznem życiu węgierskiem odgrywają rolę ludzie, którzy są płatnymi agentami państw zagranicznych. Minister przedstawił na to dowody. Owi ludzie nie są posłami, jednak grają rolę wybitną na Węgrzech i znoszą się z posłami, a pobierają stały żołd z Paryża, a przedewszystkiem z Białogrodu. Minister zwrócił uwagę na konieczność usunięcia tych ludzi z publicznego życia węgierskiego, gdyż w przeciwnym razie nie można mówić o prowadzeniu niezależnej polityki zagranicznej.

— Wiedeń. W kołach rządowych wymieniają obecnie jako pierwszego kandydata na stanowisko namiestnika Galicji byłego ministra spraw zagranicznych, hr. Gołuchowskiego, jako drugiego zaś — Bobrzyńskiego.

— Wiedeń. Oprócz wymienionych już królów angielskiego i duńskiego, przybędą też w ciągu lata do Ischlu, dla odwiedzenia Franciszka Józefa, królowie: hiszpański, szwedzki i norweski.

Ameryka. Kongres amerykański zgodził się na budowę tylko dwóch statków wojennych, chociaż sam Roosevelt polecał budowę 4 statków.

Subhasty.

Dnia 22 kwietnia na sądzie w Ostrzeszowie o godz. 10 posiadłość zap. Siedlików nr. 283, Otton Trocha, w obszarze 2,55,32 ha.

Dnia 22 bm. na sądzie w Odolanowie o godz. 9 gospodarstwo zap. Tarchały nr. 5, Andrzeja Dudczaka, w obszarze 6,86.00 ha.

Dnia 23 bm. na sądzie w Kościanie o godz. 9 i pół obsada zap. Bielewo nr. 44 i 57, Augustyna Ludwig i spóln., w obszarze 51,90 ar.

Dnia 23 bm. na sądzie w Poznaniu o godzinie 9 posiadłość zapisana Poznań-Wilda nr. 140 W. Herrmanna i spóln., w obszarze 38,31 ar., oszac. do podatku na 9000 m. dochodu.

Dnia 23 bm. na sądzie w Nakle o o godz. 10 gospodarstwo zap. Bielawy nr. 49 Edwarda Henniga w obszarze ha 4,30,68.

Dnia 24 bm. na sądzie w Gnieźnie o godz. 10 i pół posiadłość zap. Gniezno nr. 545, Jana Nowaka, w obszarze ar. 18,88.

Dnia 24 bm. na sądzie w Środzie o godz. 10 posiadłość zap. Zaniemyśl nr. 81, 112, Marcina Sokołowskiego w obszarze 61,10 ar.

Dnia 25 bm. na sądzie w Poznaniu o godz. 9 posiadłość zap. Poznań-Wilda Nr. 353, Wojciecha Krych, w obszarze 10,30 ar., wart. doch. 10 250 mk.

Dnia 25 bm. na sądzie w Koźminie o godz. 9 gospodarstwo zap. Koźmin Nr. 277 i 288. Maryanny Nowaczyńskiej ur. Krzymińska, w obszarze 8,52,90 a.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 18 kwietnia 1908.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

* **Z teatru.** W niedzielę, dnia 19 bm. (I święto) po południu o godz. 3: „Gorąca krew.“ Ceny do połowy zniżone. — Tego dnia wieczorem: „Poskromienie złośnicy.“ Ceny zwyczajne. — W poniedziałek, dn. 20 bm. (II święto) po południu o godz. 3: „Hulaj dusza.“ Ceny do połowy zniżone. — Tego dnia wieczorem: „Otello.“ Ceny zwyczajne. — We wtorek: „Ogniem i mieczem.“ Ceny zwyczajne.

* **Ze sprzedaży kart gratulacyjnych i kondolencyjnych** zastępujących telegramy, wpłynęło do kasy za pośrednictwem „Wielkopolanina“ od firmy L. Kostrzewskiego („Hermes“, plac Piotra), 4,50 mk., p. Okoniewskiej 11,25 mrk., dr. Maksymiliana Tyca z Monachjum 4.50 marek, Komendzińskiego z Drezna 20 mk. — Razem 40,25 marek.

Kusztelanowa, skarbniczka, ul. Ogrodowa 12.

* **Poznań.** W środę odbyło się w Dolinie Szwajcarskiej zebranie stolarzy budowlanych. Przewodniczący pan Matuszewski uwiadomił uczestników, że układy z pracodawcami nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu. Ustanowiono zaś jako najniższy zarobek na perjod trzyletni, trwający do 24 lutego r. 1911: w pierwszym roku 34 fen., w pierwszej połowie drugiego roku 35 fen., w drugiej połowie 36 fen. i wreszcie w trzecim roku 37 fen. W pracowniach, gdzie obecnie już wyższe zarobki akordowe istnieją, ma przeciętna płaca z ostatnich trzech miesięcy służyć za podstawę obliczeń płacy na godzinę. Przy robotach akordowych względnie od sztuki osiągnieto przy około 10 pozycjach wyższe ceny. Czas pracy ma być tygodniowo o 1 do 2 godzin skrócony. Przyjęto wreszcie nowy układ zarobkowy i roboczy 58 przeciw 28 głosami.)—(Dziś w sobotę mogą składy w Poznaniu być otwarte do godz. 10 wieczorem.

* **Szkoła muzyczna.** Szanown. czytelnikom zwracamy uwagę na ogłoszenie pana Ogurkowskiego. Pan O. udziela lekcji gry na fortepianie, teorji harmonji i kontrapunktu i przyjmuje do szkoły swej dzieci od 7 roku życia począwszy, — początkujących i w grze fortepianowej już biegłych, chcących się poprawnie i gruntownie do występów prywatnych i publicznych przysposobić. Panienki przysposabia się również do egzaminu na nauczycielki muzyki i do wyższych klas konserwatorjum w Berlinie, Lipsku itd. Pan O. wyrobił sobie przez długoletnią praktykę w Bydgoszczy i okolicy na polu muzyczno-pedagogicznem wielką sławę, a wskutek tego mianował go profesor

Szarwenka członkiem komisji egzaminacyjnej „Towarzystwa muzyczno - pedagogicznego w Berlinie," na prowincją poznańską. Dla organistów urządza p. O. osobne kursa uzupełniające w harmonji i kontrapunkcie.

* **W katedrze** odbyło się w czwartek wśród zwykłych ceremonji święcenie olejów św., które wysyłane bywają do poszczególnych kościołów dyecezjalnych. Uroczystego aktu święcenia olejów dokonał X. biskup Likowski w otoczeniu wyższego i niższego duchowieństwa katedralnego oraz wszystkich kleryków. Tym razem święcono także oleje św. dla dyecezji gnieźnieńskiej ze względu na to, że w Gnieźnie na razie biskupa jeszcze nie ma.

* **Zwracamy uwagę** pań interesowanych na kursa wieczorne wyższej szkoły Zofji Szuman w Poznaniu, przy ulicy Wilhelmowskiej nr. 19, polecając je wszystkim paniom pracującym za dnia, a pragnącym wiadomości swoje pogłębić i rozszerzyć. — Krawieczczyzna dzisiaj stoi tak wysoko, że jest już nietylko rzemiosłem, ale także sztuką i dla tego ten tylko może sprostać konkurencji, kto jest w fachu swoim dostatecznie przygotowanym.

* **Zwracamy uwagę** na ogłoszenie zamieszczone w dzisiajszym numerze p. J. N. Leitgebra, który na czas przebudowania domu swego od 22 bm. przenosi swój skład towarów kolonjalnych naprzeciwko przy ulicy Wodnej nr. 15. Dnia 21 bm. będą lokale całkowicie zamknięte.

* **Sprawozdanie składu nasion** Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu z dnia 17 kwietnia 1908 r. Koniczyna czerwona, w miarę jak zapasy drobnieją, coraz się staje trudniejszą do nabycia i droższą. Z tej przyczyny również notowania za inne nasiona koniczyn i traw są stale zwyżkowe. — Płacono zależnie od jakości: za czerwoną koniczynę świeżą czystą 106—110 marek, za białą 38—58 mk.. szwedzką 75—93 marek, żółtą chmielową 34—36 marek, przelot 60 do 68 mk., lucernę prowanską 78—82 marek, inkarnatkę 32 mk., tymoteusz 33—36 mk., rajgras ang. kraj. 18—20 mk., ang. import. 24—28 marek, włoski import. 25—27 mk., seradelę czyszczoną dobrą 14,50—15, zwyczajną targową niżej; gorczycę 16—20 mk., peluszkę czystą 9,50—10,50 mrk., wykę szarą 8,25—9 mk., łubin niebieski 5,50 do 5,75 mk., żółty 6—6,75 mk., groch mały 9,50—10 mk., groch wielki Wiktorja 11 do 12,50 mk., siemie lniane 16—17 marek, jęczmień oryg. Proskowetz Hanna 15—16 marek, jego odsiew 10 mk., owies oryg. Lingowo, Strube'go i Kirsche'go 16—16,50 m. odsiewy tychże 9,50—10 marek za 50 kilogramów.

* **Przeciw Prusakom.** Bojkot wyrobów pruskich zyskał nareszcie w Galicji realne podstawy. Publiczność bojkotuje w Krakowie, Lwowie i na prowincji te składy, które sprzedają wyroby przemysłu pruskiego. Przed świętami wielkanocnemi szczególniej dała się tym kupcom uczuć sprzedaż pocztówek wielkanocnych, których przeszło miljon sprzedawano w Galicji i sprowadzano z Prus. Również papiery pod torty, wyroby skórzane i galanteryjne, atrapy wielkanocne wyrobu pruskiego pozostały kupcom na składzie. Wobec tego zaraz po świętach wielkanocnych kupcy galicyjscy zamierzają zerwać zupełnie stosunki z fabrykantami pruskiemi i na handlach swych poprzybijać napisy — „towarów pochodzących z Prus nie prowadzimy."

* **Royal Bioscope.** Lubo w mieście naszem istnieje kilka kinematografów, to jednakże teatr żywych fotografji przy ulicy Wrocławskiej nr. 4 (w dawnym domu towarowym K. Ignatowicza), dzięki zabiegliwej staranności właściciela zawsza się cieszy znaczną liczbą widzów. Wszystkie obrazy programu, zmienianego co piątek, odznaczają się nader urozmaiconą treścią humorystyczną, społeczną lub też pedagogiczną. Stąd też teatr ten śmiało polecić możemy rodzicom, którzy podczas świąt pragną rozerwać się z dziećmi w sposób przyjemny i zarazem pouczający.

* **Trzemeszno.** Pani Helena Kaptur nabyła dziś nowowybudowane dwa wielkie domy z ogromną stolarnią i śrótownią od p. dyr. Sikorskiego z Poznania za bardzo tanią cenę 60,000 mk. Przewłaszczenie nastąpiło przed tutejszym sądem.

* **Z Nowego miasta** donoszą, iż pan Jakubowski z Pocółtowic z powodu choroby majątek swój sprzedać musiał, a chcąc ujść subhasty, oddał go niemieckiej firmie parcelacyjnej, zastrzegając sobie, że firma uwzględni przy parcelacji w pierwszym rzędzie polskich nabywców. Termin parcelacyjny odbędzie się w Pacółtowie pod Nowemmiastem dnia 21 bm. o godz. 9 rano.

Papierosy Oświata

na 1 ½ fen. sprzedaż są doskonałe.
Do nabycia w każdym lepszym interesie.

* **Gniezno.** Młody złodziej 18-letni Olejniczak, który w marcu wydarł siostrze 400 marek, przeznaczone na wykupienie paczki na poczcie, zbiegł do Berlina, gdzie pod sfałszowanem nazwiskiem dostał posadę we firmie Hartwig i Vogel. Tu znowu sprzeniewierzył 600 marek i zbiegł do Austrji. Kiedy przetrwonił pieniądze, sam stawił się na tamtejszą policją i wymienił swoje nazwisko. Oświadczył też, że dla odebrania sobie życia napił się lizolu, lecz skończyło się tylko na silnym bólu głowy. Trucizna zatem nie była dosyć ostrą. Prokuratorja gnieźnieńska zażądała, ażeby O. przetransporwano na miejsce.

* **Bydgoszcz.** Pismo centrowców „Germania," wychodzące w Berlinie, radzi niemieckim katolikom, aby założyli w Bydgoszczy niemiecko-katolicką gazetę, gdyż w Księstwie nie mają oni własnej niezależnej gazety i czytają piśmidła hakatystyczne.)—(Major z 14 pułku piechoty, stojącego tu załogą, strzelił do siebie w zamiarze samobójczym. Powodem tego czynu ma być podobno nieudanie się przedstawienia ćwiczeń bataljonu przed komenderującym jenerałem. Ciężko rannego majora odwieziono do lazaretu.

* **Grudziądz.** Na dworcu tutejszym przyaresztowano pewnego handlarza, który za wzorem wielkomiejskich wydrwigroszów sprzedawał po dość drogiej cenie łańcuszki do zegarka i pierścionki, mające bardzo niską wartość. Przed takimi oszustami trzeba się mieć na baczności i najlepiej niczego od nieznanych obleciświatów nie kupować, lecz tylko w znanych z rzetelności składach!

* **Katowice.** Robotnik Tietz założył się że wypije w krótkim czasie 3 litry wódki. Zakład wygrał, lecz nieszczęśliwy przypłacił swą odwagę życiem w zakładzie chorych braci miłosierdzia.)—(19-letni robotnik Dudell strzelał z teszyngu, przyczem zastrzelił własnego brata. Niezgrabnego strzelca aresztowano.

* **Skarszewy.** Smutne tu bardzo panują stosunki. Tutejsza ludność polska germanizuje się w straszny sposób. Rodziny polskie, które rozmawiają w domu po polsku, należą tu do wyjątków. Życie polskie tu bardzo słabe.

* **Z Lubawskiego.** Dobra rycerskie w Grodzicznie, należące do p. Walcera, nabyła świeżo komisją kolonizacyjna.

* **Berlin.** W sprawie morderstwa popełnionego na 14-letnim Blechercie zgłosił się pewien lekarz, który przed 10 laty był rzeczoznawcą w procesie przed sądem przysięgłych w Osnabrück. Wówczas sądzono Heidera jako podejrzanego o zamordowanie 9-letniej dziewczynki, którą również znaleziono poćwiartowaną. Uwolniono Heidera dla braku dowodów.

* **Ełk.** „Lycker Ztg." donosi, że żołnierz pewien doniósł urzędowo, że porucznik Wolfgram czynił niemoralne przestępstwa na wzór tych, wykrytych w procesie Hardena. W. czmychnął. Gdy się o tem dowiedziano w koszarach, zeznał inny żołnierz, że to samo popełnił podoficer Kaske, którego też niezwłocznie uwięziono. Dalsze śledztwo wykazało, że piętnastu żołnierzy pociągniętych było do takich czynów. Porucznika W. podobno ujęto.

* **Bamberg.** O marnego papierosa zażgał nożem 17-letni robotnik fabryczny Emmert swego kolegę na drodze do fabryki. — Izba karna skazała E. na dwa lata więzienia.

* **Teatr polski w Pradze.** Polskie trupy teatralne w Krakowie i Lwowie otrzymały zaproszenie na występy gościnne w Pradze podczas pobytu tam cesarza Franciszka Józefa.

* **Dortmund.** W miejscowości Olpe wybuchł wielki pożar, w którym zginęli kowal Quast, jego 70-letnia matka i 3 miesięczne dziecko. Żonę Quasta i starsze dziecko uratowano. Na wiadomość o śmierci męża i dziecka żona Quasta dostała pomieszania zmysłów.

* **O strasznym pożarze** w Bostonie w Północnej Ameryce dopiero teraz nadchodzą bliższe szczegóły. Około 400 osób odniosło ciężkie obrażenia, zaś 100 osób nie można się doszukać, prawdopodobnie zginęły w płomieniach. Ogień został podłożony przez bandytów.

* **Kalendarz.** Niedziela, d. 19 kwietnia rb. Pafnucego m. Wschód słońca o godz. 4 minut 56, zachód o godz. 7 min. 3.
Poniedziałek, dnia 20 bm. Agnieszki p.
Wtorek, dnia 21 bm. Anzelma b.

Ruch w Towarzystwach.

— Towarzystwo Przemysłowców na św. Łazarzu zwiedzać będzie we wtorek, dnia 21 bm. o godz. 3 po poł. fabrykę wyrobów dewocyjnych rodaka p. Płonki na Zagórzu.

— Tego dnia odbędzie się ćwierćroczne walne zebranie Tow. o godz. 9 wieczorem w zwykłym lokalu posiedzeń.

— Szan. członkom Tow. cechow. czeladzi garcarskiej uwiadamiamy, iż rezurekcja odprawi się w niedzielę o godz. 5 rano w kościele św. Wojciecha.

— Zwyczajne zebranie filji metalowców odbędzie się w poniedziałek o godz. 1 w południe w Domu Katolickim.

— Zebranie zwyczajne Tow. „Pielgrzym" pod wezw. Boga Rodzicy odbędzie się w niedzielę o godz. 5 po południu na sali Dominikańskiej.

— Zwyczajne zebranie Tow. Przemysłowców w Winiarach odbędzie się we wtorek, dnia 21 bm. o godz. 8 w lokalu posiedzeń.

Wiadomości handlowe.

Poznań, dnia 17 kwietnia 1908 r.
(Urzędowe sprawozdanie miejskiej komisji targowej na targu zbożowym).

	Za 100 kilogramów: towar piękny	średni	pośled.
Pszenica	21,—	20,10	19,30
Żyto	17,9[illegible]	16,70	15,30
Jęczmień	15,60	14,60	13,60
Owies	14,60	13,90	13,50

Wrocław, dnia 16-go kwietnia 1908 r.

	dobry tow. najw. cena	najn. cena	średni tow. najw. cena	najn. cena	pośl. towar najw. cena	najn. cena
	mr.	mr.	mr.	mr.	mr.	mr.
Pszenica biała	21,10	20,50	20,40	19,50	19,40	18,—
„ żółta	21,—	20,40	20,30	19,40	19,30	17,90
Żyto	19,—	18,40	18,3[illegible]	17,90	17,8[illegible]	16,90
Jęczmień	15,—	14,80	14,70	14,40	14,30	14,—
dla brow.	17,—	16,50	16,40	15,50	—,—	—,—
Owies	15,10	14,60	14,50	14,—	13,90	13,10
Groch Wikt.	24,—	23,—	22,—	21,—	20,—	19,—
Groch mały	20,50	20,—	18,80	17,80	17,—	16,50

Bydgoszcz, dnia 17-go kwietnia 1908. (Sprawozdanie Izby handlowej). Pszenica niezm., nieper. najmniej 128 funtów holend. wagi 210 mk., gorszy gatunek niżej notowania. — Żyto niezmien., dobre, zdrowe, najmniej 121 funtów holenderskiej wagi 180 marek, najmniej 118 funtów holenderskiej wagi 177 marek, lżejszy gatunek —00— marek. — Jęczmień dla młynarzy 136—140 marek. — Jęczmień dla browarów 146—154 marek. — Groch na paszę 163 do 169 marek, do gotowania bez interesu. — Owies 132—144 marek. Ceny ustanowiono loco Bydgoszcz.

Co tylko wyszła w nowem wydaniu:
„Mapa Wielk. Księstwa Poznańsk."
zawierająca wszystkie miasta, wsie, koleje, szosy i t. d.
Najdokładniejsza ze wszystkich.
Cana 1 mrk., z franko przesełką 1,10 mk., poleca i przesela odwrotnie
Fr. Chocieszyński, Poznań-Posen.

Fabryka papierosów i turecz. tytuni „WULKAN"
I. F. J. Komendziński w Dreźnie
zwraca Szanownym Amatorom łaskawą uwagę na swoje papierosy i tureckie tytunie, które we wszystkich główniejszych odnośnych handlach są do nabycia.

Jest na sprzedaż
gospodarstwo
osobno położone w Modrzu pod Czempiniem. Obszar 90 mórg bardzo dobrej ziemi z dostatecznem inwentarzem. W Modrzu jest kościół i szkoła oraz szosa, a jesienią będzie jeszcze dworzec w miejscu. Bliższ. inform. udz.
Zarząd Dom. Modrze,
per Czempin. 1985

Piękne i wartościowe
folwarki i gospodarstwa
mamy na sprzedaż 2083
folwark 1200 mórg
pszennego gruntu tanio do wydz.
Paulus & Co.
G. m. b. H. Poznań
Wielkie Garbary nr. 5.

Kto? chce rzetelnie i prędko sprzedać lub kupić, niech się zgłosi do nas. Mamy codzień reflektantów na gospodarst., kamienice, składy itd. **Pożyczki** na hipoteki w 8 dn. na nizki procent. 2088
Rubach i Sp.
Posen O. 5.
Kronprinzenstrasse 9 ptr.

Od 1-go maja lub czerwca wydzierż. **wielki cylindrowy**
wiatrak
w dobrej okolicy za przystępną cenę. Zgłoszenia przyjmuje
Kamiński, Budzyń, Moschin.

Poszukuje kupna folwarku
300 mórg i **gospodarstwa** 40—50 mórg z dobremi budynkami i dobrą ziemię. Zgł. przyjm.
Fr. Losiak,
Poznań, ul. Bramkowa 7 part.
Uprasza się o znaczek na odpow.

DOM
w Miłosławiu, z uregul. hipoteką jest z powodów famil. do do sprzed. za 38,000 mk. przy wpłacie 21,000 mk. Wysokie procenta kapitału. 2056
Neyman & Spółka
zapisane towarzystwo handlowe.
Biuro centralne Poznań O 1
ul. Ludwiki nr. 2.

Za darmo! informujemy **kupujących** jakiekolwiek przedsiębiorstwo. 2089
Uprasza się o zgłoszenia.
RUBACH i Sp.
Posen O. 5.
Kronprinzenstrasse 9 ptr.

Dla mojej siostry, panienki 22 letniej, dobrze wychowanej, niemającej matki, posiadającej kompletną wyprawę i urządzenie do 3 pokoji i kuchni poszukuje
męża.
Panowie samodzielni rzemieślnicy lub urzędnicy, którym nie zależy na majątku, tylko na dobrej i miłej gospodyni, raczą się zgłosić p. l. **R. S. 100** Post Rest. **Posen.**
Anonimy nie uwzględniam.

2 uczni
w naukę siodlarstwa i rymarstwa przyjmie przy wolnem utrzym.
W. Urbański, 2075
Poznań, ul. Podgórna nr. 12-b.

Potrzebni od 1-go lipca: 2065 **Urzędnik** gosp. kaw. na osob. folwark na 800 mk. **Urzędnik** kaw. na 900 mk. **3 pisarzy** gosp. do zn. dóbr na 400—500 mk. **Rządzca** gosp. żon. na 800 mk. i dep. **Kucharz** żon. na 400 mk. i dep. **Służący** ż. na 100 t. i dep. **Gospodyni** na 100 t. **Panna sł.** na 70 t. **Służący** kaw. na 100 t. **Stelmach** żon. **Kowal-masz.** ż. Zaraz potrz. **Ogrodnik, Bona, Stelmach ż., Pisarz g.** Pośrednik posad i dóbr.
Adr. **Władysław Karwat,** Posen, Bäckerstr. 4. Telf. 2560.

Zdolnych
murarzy
przyjmuje 2029
K. MROCZKIEWICZ,
budowniczy w Stęszewie.
Skład dachówki, splisów, papy, smoły, cementu. trzciny, gwoździ, kafli, oraz wszelkich innych artykułów budowlanych.
Telefon 11. Interes zał. w r. 1906.

Potrzebni zaraz i od lipca **3 kowali, forczpan, pokojowe, gospodynie dwosk. i wszelka służba dworska.** 2046
Pośrednik miejsc
Stefan Chełmicki, Poznań, plac Wilhelmowski 17 I ptr. p.

Ekspedyenta
do wyszynku poszukuje zaraz
Piotr Jaraczewski.
Poznań, św. Marcin 61, destylacja i fabryka likierów.

Pomocnik krawiecki
zdolny i pilny potrzebny do odbierania roboty i wykrawania na maszynie. Dana jest sposobność do wyuczenia się kroju. 2027
K. Kużaj,
Poznań, ul. Szkólna 3.

Potrzebni od 1. 7.: **pisarz** gosp. do większ. majątku, **służący** kaw. na 400 mk., **ogrodnik** kaw., **kucharz** kaw. i żon., **gospodyni** z got. Zaraz potrzebni: **kowal, forczpan, włódarz** z zacięż., **kuchmistrzyni, kucharka i pokojowa** do hrabiego. 2077
Pośred. miejsc, Stellenvermittler
Stanisław Tuczyński,
Posen, Ritterstr, 10, (Telf. 1644.)

Poszukuje się
gospodyni
wiejskiej, ze skromnemi wymaganiami, umiejącej gotować i prasować, któraby prowadziła małe gospodarstwo i była wyręczycielką pani domu. Zgłoszenia z odpis. świadectw i podaniem warunków do ekspedycyi Wielkopolaoina pod nr. 2068.

Kowal
samotny potrzebny zaraz 2076
Hammer p. Glowno.

Poznań, ulica Bismarka nr. 9 II piętro.
Szkoła muzyczna
Gra na fortepianie, teorja, harm. i kontrapunkt.
Honorarjum dla **początkujących** 6,50 miesięcznie.
Zgłoszenia przyjmuje codziennie 2044
S. T. OGURKOWSKI, dyrektor muzyki.

Aniela Szuwart
Dentystka
Poznań, ulica Wrocławska nr. 13.
Przyjmuje od 9—6. 1982

2 pomocników krawieckich
przyjmie zaraz na stałe zatrudn,
Pieliński, 2087
św. Marcin nr. 68 I ptr.

Stelmacha kaw. posz. zaraz, **Włódarza Kowala, Borowego** na duży dep. posz. od 1. 7.
Antoni Krajewski,
Stellenvermittler, Wienerstr, 9.
Urzędnika kaw., **Pannę służącą** znającą krawiecczyznę i czesanie poszukuje zaraz. 2087

Ucznia
z odpowiedniem wykształceniem szkólnem przyjmie zaraz do składu żelaza 2030
W. Kozłowicz
w Inowroławiu.

Pilnego i pracowitego
pomocnika
oraz 2069
wolontaryusza
potrzebuję zaraz lub od 1. 5. 08.
Stefan Thomas,
handel kolonialny i skład cygar.
Hurtownie i detalicznie.
Leszno, Lissa i. P.

UCZNIA
pod korzystnemi warunkami poszukuje przy wolnem utrzymaniu. Koszta podróży zwracam. 2070
Jan Kopliński,
mistrz piekarski Poznań W. 6.
ulica Moltkiego 23. 2070

Mamy na sprzedaż do natychmiastowego objęcia:

1. **folwark** w powiecie wrzesińskim ca 343 morgi przy wpłacie 36,000 mk,
2. **folwark** w pobliżu Gniezna ca 263 morgi z trzema obsadami i wiatrakiem przy wpł. 40,000 M.
3. **folwark** 3 klm od stacyi Weissenburga ca 246 mg. przy wpłacie 30,000 mk.
4. **folwark** w powiecie Międzychodzkim ca 266 mórg z wodnym młynem przy wpłacie 30,000 mk.
5. **folwark** w wielkiej kościelnej wsi, przy szosie z Trzemeszna do Mogilna, 2 klm od stacyi kolejowej Widerau, ca 136 morg przy wpł. 25,000 mk.
6. **gospodarstwo** ca 62 morgi w pobliżu Poznania przy wpłacie 12,000 mk.
7. **kilka gospodarstw** dobrych pod Pogorzelicą stacya Borzykowo, od 30, 50, 70 i 100 mórg przy wpłacie wedle ugody.
8. **dom** z chlewami w mieście powiatowem na Kujawach i ca 11 mórg ogrodu przy wpłacie 3500 mk.
9. **kuźnia** wraz z ogrodem, 5 mórg roli, we większej wsi na Kujawach przy wpłacie 800 mk,
10. **gospodarstwo** tuż pod Poznaniem z pięknym domem o piętrze, z chlewem, ogrodem i 20 morgami ziemi, dla ogrodnika dom z ogrodem sprzeda się bez roli. Wpłata wedle ugody.
11. **2 folwarki** na Górnym Śląsku o 500 i 1300 mrg. przy wpłacie 50,000 resp. 150,000 mk. Folwark ostatni da się na trzy części podzielić.
12. **gospodarstwo** ca 125 mórg pod Wronkami, z tych 40 mórg drenowane, 25 mórg boru, przy wpłacie 15,000 mk. (2036)

Adr.: **Bank Parcelacyjny**
Posen, Viktoriastr. 12.

Patrz i podziwiaj!
Prawdziwe zdjęcie fotograficzne!

Jeżeli chcesz sobie sprawić **koło**, to nie kupuj z fabryki, lecz każ sobie przysłać **katalog** od **Kastora.** Sprzedaję taniej i lepiej niż niejedna fabryka. Jedyny i największy fachowy interes na Poznań i okolicę. **Reparacje** starych kół i ram, emaliowanie i wszelkie inne reparacye wykonuje szybko tanio i dobrze. Wszelkie części zawsze nna składzie.

Adres: **Kastor,** Poznań.
Posen. Wilhelmstr. 17.

W Łysininie, tuż przy mieście Gąsawie (stacya kolejki Żnin - Szelejewo) jest do nabycia

piękne gospodarstwo

o 238 morgach przeważnie **pszennej ziemi** w wysokiej kulturze, w tem 15 mórg 2-kośnych łąk, z dobremi budynkami, kompletnym żywym i martwym inwentarzem.
Hypoteka uregulowana, warunki kupna bardzo dogodne.
Bliższych szczegółów udzieli 2061

Spółka Rolników Parcelacyjna
Poznań-Posen, Wilhelmplatz 18.

Pewna egzystencja!

Posiadłość

moją w **Będlewie** pod **Czempiniem** skład. się z masyw. **domu mieszk.** wraz **piekarnią** i **17 mg.** dobrej ziemi i łąki, sprzedam natychmiast pod **korzystnemi** warunkami.
LOUIS MEYER, Poznań, W. Garbary 12.

Nasza, tuż przy botanicznym parku miejskim rzadko pięknie położona

wila

przy ulicy Szylera, narożnik ulicy Nowej Ogrodowej.
jest na sprzedaż.
Wila na wysokich suterynach, z elektrycznem oświetleniem, kąpielami etc., z wieżą i balkonami, skąd przepyszny widok na wielki park miejski — robi wielkopańskie wrażenie i leży w bardzo ładnym własnym parku; do tego należy obszerna stajnia, remiza etc. 2028

Drwęski & Langner,
Dom bankowy
Poznań. ulica Rycerska nr. 38.

Szanownej Publiczności Łazarza i okolicy uprzejmie polecam moją

pracownią krawieczyz.

również i **naukę kroju.**
Panienki chcące się wyuczyć łatwego i najnowszego systemu kroju, mogą się zgłosić każdego czasu. Na życzenie udzielam kursu kroju 4 tygodniowego.
Z prowincyi przyjmuje zarazem na stancyą
Z szacunkiem 2063
W. URBANOWSKA,
Łazarz, ul, Głogowska 93.

Egzystencja dla rodaka!
Na większem mieście powiatowem Księstwa mamy korz. do sprzed.

DOM

z drogerją dobrze prosp., połącz. z **tow. kol. i destylacją** za 57,000 mk., przy wpłacie 20,000 mk. Towar podług fakt.
Neyman & Spółka,
zapisane towarzystwo handlowe. Biuro centralne, Poznań O. 1. ul. Ludwiki 2. 2054
Nadmieniamy: Kto ma zamiar **sprzedać** lub **kupić** jakiekolw. przedsiębiorstwo, niech się z całem zaufaniem do najlep. renomow. towarzyst. nasz. zwróci.

Autom. fabryka octu

pod gwarancyą w pełnym biegu, udowodnione bardzo zyskowne przedsiębiorstwo z stałą, wierną, klientelą jest z powodów prywatnych pod korzystnemi warunkami tanio do sprzedania. Oferty uprasza się przesłać do eksped. Wielkopolanina pod nr. 2074.

---

50 mórg ziemi ogrodowej

z budynkami lub bez w **Rotenstein** pod Obornikami jest pod **korzystnemi** warunkami **zaraz** do sprzedania. 2073
L. Fechner

Gospodarstwo

80 mórg dobrej żytniej ziemi, w tem 20 mórg łąk, w kościelnej wsi, 2 klm. od stacyi kolejowej jest na sprzedaż. Bliższych szczegółów udzieli 2062
B. Hopp w Mosinie.

Baczność! Baczność!
Dobrze zaprowadzony
magazyn kapeluszy dam.
w Poznaniu jest z urządzeniem i towarem za 2000 mk. do sprzed. przy wpłacie 1500 mk., reszta podług ugody. Zgłoszenia uprasza
Neyman & Spółka
zapisane towarzystwo handlowe. Biuro centralne, Poznań O. 5 ul. Ludwiki nr. 2. 2015

Nowości wiosenne!

Kapelusze — Czapki
Cylindry — Szapoklaki
Krawaty — Rękawiczki (2051)
Kołnierzyki — Mankiety
Koszule kolorowe i białe
Kamizelki — Szelki
Laski — Parasole
Parasolki — Torebki damskie
Portmonetki — Etui do cygar
Walizki i derki do podróży
Chusteczki do nosa
Ostatnia nowość:
Garnitury jedwabne!

Telefon 1924.

poleca

w wielkim wyborze i tanich cenach

W. Hahn

Poznań 55 Rynek

Potrzebni od lipca:
Borowy strzelec kaw. **Kucharz** żon. na 400 mk. i duży dep. **Urzędnik** żon. na 1200 mk. i dep. **Służący** żon. na 400 mk. i dep. **Nauczycielka** nieegz. na 500 mk. **Bona** z pozw. na 400 mk. **Urzędnik** gosp. kaw. na 1000 mk. **Zarządczyni** samodz. na 400 mk. **Gospodynie** z gotow. po 300-400 mk. **Panny służące.**
Potrzebni zaraz:
Urzędnik gosp. kaw. na 1000 mk. **Pisarz** młody pod dysp. pryncyp. **Nauczycielka** nieegz. na 450—500 mk. **Służący** kaw. na 400 mk. **Służący** ż. do hrab. na 400 mk. i deputat. **Kowal** żon. i stelmach żonaty. **Stangret** żon. **Kuchmistrz** kaw. i **służący** od 1 maja.
Pośred. posad „Stellenvermittler"
Franciszek Niedzielski,
Posen, Wienerstr. 6 pt. Telf. 1036.

Schöne Büste

Üppigen Busen erzielt jed. Dame jeden Alters in 1 Monat sicher ohne Arznei d. weltberühmte **Dr. Davyson's Busen-Creme** Einziges Mittel für Frauen, rasch d. Umfang ihrer Brust zu vergrössern u. ein. rund., festen und wohlentwickelten Busen zu erlangen. Garantiert äusserl. harmlose Kur von überraschend reeller u. erstaunlicher Wirkung. Einf. Einreibg. genügt. Preis p. Dose, ausr. 8 Mk. Postv. g. Nachnahme zum Erfolg od. Briefmark. durch **B. M. Ganibal, Chemiker, Leipzig I.**

U nas kupicie Państwo najtaniej

Pneumatyka!
Uprasza się zażąd. natychm. ilustr. cennik nr. A. 13 gratis i franko.
Na maszyny do sz. **8** l. gwaranc.
„ kołowce **3** l. „
„ Pneumatyka **1** r. „
WEISE & Co Berlin S 14, zał. 1896.

Miejsca rentowe dla robotników
(dom r rolą)
do oddania. Cena kupna 4750 do 5200 mk. przy wpłacie 500 do 700 mk., stała okazja pracy dla górników i robotników przy wysokiej płacy. **Wohnungs - Genossenschaft „Gemeinwohl", Braunsdorf** Oberlausitz. 1378

Wyższa szkoła kroju, szycia i stroji
Zofii Szuman
w Poznaniu przy ulicy Wilhelmowskiej nr. 19
rozpoczyna
kursa wieczorne
z dniem 1. 5. br.
Zgłoszenia przyjmuje codziennie. 2052

Keine Haare mehr! **GANIBAL's WUNDERBARES**
Enthaarungswasser

beseitigt in zwei Minuten nach einmaligem Gebrauche gänzl. mit der **Wurzel** die stärksten **Haare im Gesicht u. am Körper** (Händen, Armen u. Beinen). Keine Reizung der Haut. Erfolg unfehlbar dauernd für immer u. vollkommen unschädlich, leicht anzuwenden, wohlriechend. Viele Dankschreiben, im Gebrauch bei den K. Universitäts-Haut-Klinik-Aerzten. Preis per Flacon für starke Gesichtshaare **8 Mk.**, für d. Körper **8 Mk.** (Herren grosse Flasche **12 Mk.**). Versand geg. Nachnahme od. vorh. Geldsendg.

B. M. Ganibal, Chemiker, Leipzig I, Schützenstr. 1

Kawa słodowa Bamf.

Wrocławska akcyjna fabryka słodu.

Znakomity, czysty wyrób słodowy.

Nazwa i znaczek prawnie zastrzeżony.
Tani
Pożywny 2080
Przyjemny w smaku
Zdrowy
Przez lekarzy polecony.
Bamf dostaje się do składów tylko w zupełnem opakowaniu.
Do nabycia we wszystkich plakatami oznaczonych handlach.

Tasiemca z głową

także **robaki i glisty,** nawet przy zatwardziałych wypadkach usuwa bez gólu w 2 godzinach **„Solitaenia",** pod gwarancją nieszkodliwy, przyjemnie smakujący proszek, który przy wszystkich chorobach na robaki działa na gruntowne wyczyszczenie kiszek. Żadnych mdłości! Żadnych womit! Tylko **„Solitaenia"** prawdziwa z sposobem użycia 2 mk., przy przesyłce 2,25 mk. franko. Składniki: Detann, Granatextr. 10, Embelia 5, arom. Schokol 30, Ricin 20. Do nabycia w Poznaniu: w **aptece pod lwem i Nadwornej.** 2059

Gitarzystka

artystycznie grająca udziela lekcyi na gitarze. 2081
Małe Garbary nr. 8 I pt.

Do mego handlowego ogrodu potrzebuje zaraz **2 pomocników i ucznia** 2071
L. Kowalski, Lisewo, pow. Chełmiński Zach Pr.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.

Dzwony Wielkanocne ogłaszają

wiosnę, cała natura budzi się do nowego życia. Kto zaś chce się cieszyć swoim życiem, musi koniecznie zdrowym być. Jeźli Państwo codziennie będą pili kawę słodową Kathreinera, to napewno codziennie przysłużą się swemu zdrowiu. Na tem właśnie polega cała wielka wartość Kathreinera kawy słodowej, która sobie zdobyła miliony zwolenników. Jedna próba przekonywa. 2034

Die Osterglocken läuten

den Frühling ein; überall erwacht neue Lebenslust. Wer sich aber seines Lebens freuen will, muss gesund sein. Wenn Sie täglich Kathreiners Malzkaffee trinken, dann tun Sie auch täglich etwas für Ihre Gesundheit. Darin liegt der grosse Wert von Kathreiners Malzkaffee, der ihm Milionen Anhänger gewonnen hat. Ein Versuch überzeugt!

PIEGI

i wszelkie nieczystości skórne usuwa szybko i radykalnie, oprócz tego nadaje twarzy delikatną i białą płeć: 1762

Antipiegin crème i balsam

oraz odpowiednie mydełko. Cena 3 mk. Premiowane najwyższą odznaką honorową. Jedynie do nabycia u aptekarza

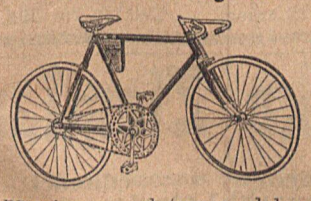
H. Smyczyńskiego,
w Berlinie S. O. 99,
Goerlitzerstr. 48,
„Goerlitzer Apotheke“.

Na post!!

Śledzie solone i opiekane
Stokfisz,
Wyborny olej do jedzenia
polecają hurtownie
Maciejewski & Co

Szczeciński hurtowny handel śledzi i nafty
Poznań-Posen, W. Garbary 23.
Telefon 872.
Adres do listów:
Maciejewski & Co. Posen.
Adres do telegr.:
Heringsgrossist Posen.
W południe od godziny 1—2 zamknięte.

Kołowce-Lyra

premiowane złotym medalem podług katalogu 5-cioletnia gwarancja.

Komplet od 53 Marek z gumą do najnowszych modeli eleganccieljuksusow.

Zażądać proszę bez kosztów mego nowego **wspaniałego katalogu** dot. **kołowców Lyra,** wszelkich zapotrzeb. dla kołowców i artyk. sport., zegarków, amunicyi, tow. muz., maszyn do szycia, tow. stal., skórzanych i luksusowych.

Lyra-Fahrradwerke
Richard Ladewig
Prenzlau, Postfach Nr. 191.

W Poznaniu przy ul. Wielkiej Berlińskiej nr. 82
kuźnia z pomieszkaniem oraz **warsztat dla stelmacha** lub stolarza jest od 1. 7. 08 do wydzierżawienia. 2031
J. Wojkiewicz, Poznań, ul. Polna nr. 16.

Interes wiktual.-kolon.

z całkowitem urządzeniem jest do odstąpienia od 1 maja. 2011
Główna, ul. Piaskowa 4.

Ucznia z odpow. wykształc. szkólnem przyjm. każdego czasu **S. Pawłowski** w Pleszewie. Handel win. towarów kolonialn. delikatesów i destylacyi.

Nie kupujcie żadnego zegarka
zanim nie widzieliście mojego wielkiego cennika.

Za każdy zegarek daję na 5 lat piśmienną gwarancyę.

Sprzedaję taniej, niż niejedne fabryki.

na zegarki kieszonkowe, regulatory budziki, biżuteryę złotą, srebrną niklową, łańcuszki, skrzypce, flety, klarnety, harmoniki, noże, brzytwy, portmonetki, kosy, welocypedy maszyny, zabawki, perfumy, książki do nabożeństwa, krzyże, narzędzia rzemieślnicze itd. itd. itd.

Każdy rodak zdumieje, gdy mój cennik zobaczy i niskie ceny, przeczyta.

Proszę żądać mojego polskiego cennika, zawierającego 4000 ilustracyi, a każdemu darmo i franko wyśle.

Adres: **Hieronim Tilgner,**
Berlin O., Markusstr. 3.

Przed kupieniem zażąd. bezpł. wspan. katalogu Jest takowy wartościow. doradzcą przy doborze koloru i fasonu.

Pół tysiąca wózików dziecięc. do leżenia i siedzenia oraz sport. wózków są gotowych do wysyłki w najstarsz. i największej saskiej fabryce wózków dziecięcych

Jul. Tretbar,
1479) **Grimma 477.**

Wspaniały biust, śliczne, peł. kształty ciała przez odżywczy prosz. „Thilossia“ (prawnie zastrzeżony) odznaczony nagrodą w Berlinie 1904 przez lekarzy polecany, tylko prawdziwy z plombą.

Najszybsze przybranie wagi. Pod gwarancyą nieszkodliwy. Wiele uznań. Kartonik 2 mk. Przy przesełce pocztowej porto, a na zaliczkę szpezy osob.

R. H. HAUFE,
Berlin 58. 1165
Skład i przesyłka: **Czerwona apteka,** Poznań, Rynek 37.

KTO szuka posady niechaj zażąda kartą **„Allgemeine Vakanzenliste“,** Berlin 152, Birkenstr.

(1917)

Niepowinien Pan kupić żadnego koła

zanim Pan nie przejrzy naszego najnowszego **wspaniałego katalogu,** który Panu na życzenie gratis i franko prześlemy.

Szkodzi Pan sobie samemu! jeźli nie raczy uwzględnić naszego polecenia, ponieważ my dostarczamy każdemu z **wykluczeniem pośredniczącego kupna,** pierwszorzędny towar po **oryginalnych cenach fabrycznych. 5 letnia gwarancja.** Przesyłka na próbę natychmiast. Poszukuje się sprzedających z drugiej ręki.

Merkur-Fahrradindustrie, Stettin 27.

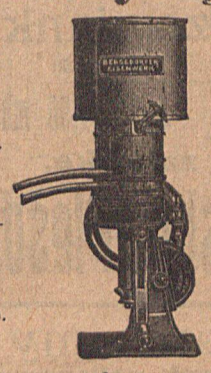
10 szachtmistrzów drenarskich
wraz z robotnikami
poszukuje zaraz.
Spółka Melioracyjna
(Meliorations-Genossenschaft), 2021
Posen Bismarckstr. 8. I.

Nasiona
polne, łączne, leśne i ogrodowe w świeżej, rzetelnej jakości,
poleca:
Telesfor Otmianowski
skład nasion
Poznań Posen 1813
ul. Wrocławska 15. Telefon 182.

„ASTRA“ Centryfugi

Bieg nadzwyczaj lekki.
Odtłuszczanie akuratne.
są najlepsze!
Cenniki bezpłatnie!

poleca
H. CEGIELSKI
Tow. Akc.
Fabryka machin i narzędzi rólniczych w Poznaniu. 1851

Gospodarstwo

kompletne, obejmujące 86 mórg, z dobremi budynkami i obsiewami, w tem 7 mórg lasu i 5 mórg łąk jest w pobliżu Pszczewa tanio do sprzedania. Oferty przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. 2037.

Ucznia

z dobremi wiadomości szkólnemi przyjmie do handlu żelaza 2040
S. Jabłoński,
w Krotoszynie.

Hurtowny skład pierza i kwapu
Matzdorff & Zerkowski,
Posen,
wysyłają franko za zaliczką poczt.
pierze na pościel:

10 f.	pierza dart. za 10 M. i za 15 M		
10 f.	„	„ lepszego	„ 20 „
10 f.	„	„ białego	„ 25 „
10 f.	„	„ bardzo dob.	„ 30 „
10 f.	„	„ nadzw. dob.	„ 35 „

z naszych gęsi.

Kwap i pierze niedarte po rozmaitych cenach, Zawsze świeże na składzie. Próby bezpłatnie i franko. Wrazie przesyłka nie dopisze wymaganiom, odbierzemy takową z powrotem.

Najlep. źródło zakupna dla odsprzedających.
Ażeby moje wielkie zapasy
w tow. krótkich bielizny i wełnianych
uprzątnąć, sprzedaję wszelkie artykuły przy zakupnie gotówką po nadzwyczaj tanich cenach. Odwiedzenie składu każdemu kupcowi dozwolone i polecenia godne.
Piśmienne zamówienia za zaliczką wykonuję tanio i prędko. Towar nie podobający się odbieram frankow. z powrotem. Że od więcej jak 20 lat sam prowincyę objeżdżam, dlatego mam dla każdej okolicy stosowne artykuły. (1889
Z ręczam za ścisłą rzetelność!
OTTO BERLOWITZ
Poznań
ulica Szeroka nr. 23.
Skład towarów krótkich, wełnianych i bielizny en gros.

W czasie przebudowania mego domu będą lokale handlowe znajdować się od 22 kwietnia rb. począwszy, naprzeciwko przy ulicy Wodnej nr. 15.

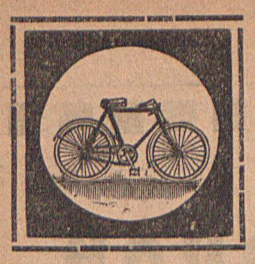
Składy moje będą we wtorek, dnia 21 kwietnia całkowicie zamknięte.

J. N. Leitgeber, Poznań.
Skład towarów kolonialnych.

2009

Patenty
wyrabia szybko i tanio
biuro patentów
Knop & Himer,
Poznań, ul. Rycerska
Telefon 1735.
Informacye bez kosztów.

Kołowiec specyalny 63 M.

Nie dajcie się nakłonić do wybrania kołowca, na który dziś jeszcze tysiące marek za reklamy wyścigowe rocznie wydawają. Ten wielki wydatek jest tylko możliwym na koszt gatunku i udowadnia, że kołowce na normalnej drodze nie są do pozbycia.

Na lepsze kołowce

5 letnia gwarancya.

Najlepsze kołowce na świecie, nie tylko w słowie i piśmie *lecz w rzeczywistości!*

Doświadczenie własne, a więc nie zwycięztwa wyścigowców lub dwuznaczną reklamę, jest chodzi lekko i jest trwały; dla tego stoją kołowce

dokonane przez drogo opłaconych zawodowych bezwarunkowo najlepszym dowodem, iż kołowiec zawsze chętnie bezpłatnie na próbę do dyspozycyi.

Przezemnie od wielu lat zaprowadzone marki cieszą się dla swych znakomitych zalet i umiarkowanych cen ciągłem powodzeniem.

Z powodu wielkich zakupów, jestem w możności

ceny na sezon 1908 znacznie zniżyć,

lecz co do gatunku i dobroci znajdują się kołowce jak dotąd na pierwszem miejscu.

Pionier 25	Pionier 27	Pionier 29	Pionier 32	Aviso 50
Mk. 80	**Mk. 90**	**Mk. 100**	**Mk. 110**	**Mk. 120**

Wszystkie znamienite fabrykaty, z których przeszło **250000 kołowców** w użyciu są ku zupełnemu zadowoleniu swych właścicieli.

Na życzenie dogodne warunki odpłaty.

Główny interes:

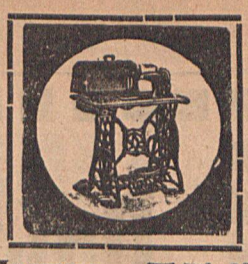
Poznań, ul. Wiktoryi 11, M. Lohmeyer

Filie: **Gniezno, Leszno, Ostrów, Strzelno itd.**

Największy interes kołowców w mieście i Księstwie Poznańskiem. Właściciel patentów R. N. i Z. O. R. N.

Polscy współpracownicy i zastępcy w wielu miastach Księstwa.

Dla braku miejsca stawiam wielki zapas kół używanych | **za każdą możliwą cenę na sprzedaż. Między temi znajdują się bardzo trwałe kołowce torowe od 30 mk. pocz.**

Maszyna specyalna 55 M.

Pan nie potrzebujesz kołowce lub maszyny do szycia z domów wysyłkowych sprowadzać, bo na miejscu kupisz Pan je przynajmniej za tę samą cenę i masz Pan tę korzyść, że gwarancya naturalnie lepiej i bez większej straty czasu wykonaną zostanie, niż z oddalenia.

Na lepsze maszyny

5 letnia gwarancya.

Srebrnym medalem w roku 1907 w Poznaniu jedyna odznaczona kosa jest „Kosa Pleszewianka“

Gwarancya dwuletnia.

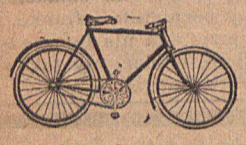
Składy sprzedaży moich kos „Pleszewianka“ znajdują się już w około 200 miastach

Ceny kos „Pleszewianka“

90	95	100	110	115	120	130
4,25	4,75	5,00	5,50	6,00	6,50	7,00 mk.

Wysełka tylko za zaliczką. 413

Ludwik Sochaczewski, Pleschen.

Dostarczamy

najładniejszych, najlepszych i ogólnie **lubianych** kół — już od **53 mk.** począwszy 1928

Najlepsze części zapasowe, najtrwalsze przybory pneumatyczne!

Długoletnie gwarancje.

Ilustrowany katalog darmo i franko w dom!

Nasze pierwszorzędne fabrykaty prosimy nieporównywać czasem z mniej wartościowemi towarami rynkowemi, po cenach może niższych.

Multiplex-Fahrrad-Industrie, Berlin 301 Gitschinerst. 15

Jak chleb i sòl

tak niezbędnym w każdym domu jest

„Saponin z koszulką“

najdoskonalszy środek do prania bielizny, **tańszy i lepszy** niż mydło.

Nagrodzony złotym medalem.

Do nabycia wszędzie w paczkach po 25 fen. Proszę wyraźnie żądać z koszulką. — Saponin wyrabia:

Czesław Nagórski, Pr. Starogard.

Chemiczna fabryka Saponinu. 1580

Piegi wedle oświadczeń lekarskich **leczy najpewniej** **Obermayer'a mydło Herba**

do nab. w wszystk. apt, i drog. kaw. 50 f. i 1 mk.

Kasa oszczędności

Banku Rolniczo-Przemysłowego

Kwilecki, Potocki & Sp. 3666

Przyjmuję na oprocentowanie wkładki każdej wysokości, **od 1 mk.** począwszy i płacą od **3 do 4 i pół proc.** wedle umowy.

Angielską chorobę skrofuły, słabość kśioc itp. niedomagania **u dzieci,** a katar płucny, piersiowe choroby, wyrzuty skórne, oraz ogólne osłabienie **u dorosłych** usuwa szybko i radykalnie

NOVEOL

(nazw. patent. zastrzeż. 600 98). Przyjemnie smakująca emulsya, którą dzieci z chęcią zażywają, na wystawie w Wiedniu złotym medalem premiowana. Setki podziękowań za dobry skutek odebrałem. Części składowe: Cali á Natr. hypophos. ca 2,0, Gummi ar., Agar Agarace 10,0, Lebertran 200, Destil. Wasser 150,0, Glyser 40,0, Ol. Rosse, Ol. Naroli, Ol. Cincaniar 6 Tropfen, Vanillin 0,2. Porcya 4 butelki 10 mk., franko pudło darmo. — 1 but. 2,50 mk. Jedynie do nabycia pod adr.:

M. Smyczyński, aptekarz, Berlin S. O. 5. Görlitzer Apotheke Görlitzerstr. 48. 6823

Włosy damskie w olbrzym. wyborze jako: warkocze od 2 mk. do 20 mk., podkładki od 30 fen. Podkładki z dług. włosami od 3 do 12 mk. i t. d. poleca

Stanisław Wenzlik,

6 razy premiow. w Paryżu, w Londynie i t. d.

Poznań ul. Wilhelmowska 19

zważać na nazwisko i nr. ulicy, aby zawodu uniknąć.

Zamówienia z prowincyi wykonuję odwrotnie, własne wyczesane włosy mogą być wypracowane.

Baczność!

Dla sprzedaj. interesy!

Dla sprzedaj. posiadłości!

Chce Pan szybko sprzedać?
Chce Pan rzetelnie sprzedać?
Chce Pan z dobrym zarobkiem sprzedać? to niechaj się Pan uda do najlepiej renomowanego otwartego towarzystwa handlowego.

Meckelburg i Sp

Centrala w Poznaniu przy ul. Wiktoryi nr. 3.

Odwiedzenie bez kosztów.

Telefon nr. 883.

Włodarz

lepszy na osobny folwark, lub do podwórza, mogący zastąpić pisarza **poszuk. miejsca.** Łask. of. **O. N. 105** Postl. **Opalenitza.** i. Pos.

Ucznia

z dobrem wykształceniem szkólnem przyjmie 1910

Paweł Wolff,

Drogerja, plac Wilhelmowski 3.

UCZNIA

przyjmie zaraz lub od 1 maja na dwuletnią naukę. 1973

J. Andrzejewski,

Skład żelaza i mebli, Łobżenica, (Lobsenz).

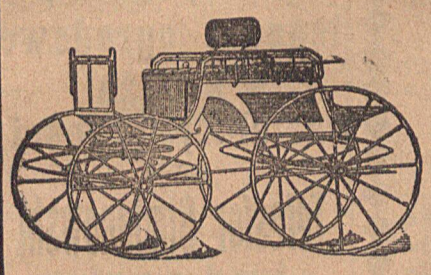
Ucznia

z dobremi szkolnemi wiadomościami przyjmie 2024

St. Witaszek,

Śmigiel, (Schmigel)

towary kolonialne, destylacya

P. P.

Wystąpiwszy jako współwłaściciel ze Sp. **Dzieciuchowicz & Laube** pozwalam sobie podać do łaskawej wiadomości, iż z dniem 1 kwietnia rb. otworzyłem

w Poznaniu przy **ul. Wrocławskiej nr. 18** tuż przy poczcie

fabrykę powozów i uprzęży.

Polecam wybór **karet** 4 i 2 osobowe półkryte powozy do polowania, parkowce, rozmaite wolanty, plauki, jednokonki wszelkiego rodzaju i bryczki.

Niniejszem polecam mój zapas **szorów** od najskromniejszych do najwykwintniejszych. Wszelkie reparacye w zakres powoźnictwa jak i siodlarstwa wchodzące uskuteczniam szybko i po cenach przystępnych.

Z poważaniem

Tomasz Laube.

Na sprzedaż jest w całości lub w parcelach pod korzystnemi warunkami piękny i donośny

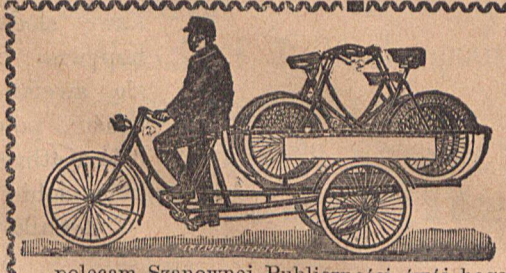
majątek

po p. Fr. Stüwem w mieście Miłosławiu, obejmujący ca 90 mórg pszennno-buraczanej ziemi w wysokiej kulturze, w tem 7 mórg wybornych trzykośnych łąk, około 3 morgi góry żwirowej tuż przy koleji, z pokładem do 8 metrów, oraz ogrody i place budowlane. Budynki obszerne, masyw i przy ożywionej ulicy położone. Rola starannie uprawiona i obsiana. Hipoteki uregulowane. Żwir odstawia się do koleji w Miłosławiu. 1794

Bank Parcelacyjny

E. G. m. b. H. **we Wrześni — Wreschen.**

Telefon nr. 36.

Tanio! Tanio!

Na nadchodzący sezon

polecam Szanownej Publiczności świój bogato zaopatrzony **skład kołowców i motorowych dwukolnych kołowców** tak nowych, jak używanych, **po cenach niebywale nizkich. Maszyny do szycia, gramofony, fonografy, płyty i wałki** w wielk. wyborze i różn. fabrykatu. **Fachowy warsztat z zapędem elektrycznym.**

J. Kamiński, Poznań, Stary Rynek nr. 13-14. I., II. i III piętro. (1455

Mamy na sprzedaż

pod bardzo korzystnemi warunkami:

1) **folwark przy Strzelnie** w obszarze **300 mórg** włącznie ca 70 mórg jeziora z dobremi budynkami i kompletnym żywym i martwym inwentarzem. Do posiadłości tej należy **nowy gościniec ze stajnią, ogrodem i łazienką,** który ewtl. można nabyć osobno z odpowiednim obszarem roli;
2) **gospodarstwo przy Trzemesznie** w obszarze **184 mórg** żytnej ziemi w doskonałej kulturze z pięknemi zabudowaniami **(3 domy mieszkalne)** i zasobnem inwentarzem:
3) **ładne gospodarstwo** przy Starołęce, pod Poznaniem **w obszarze 120 mórg** w pobliżu fabryk.
4) **w Prusach Zachodnich:** **2 gospodarstwa** w powiecie lubawskim, w wielkiej wsi kościelnej **145 i 275 mórg** dobrej ziemi, z kompl. budynkami i żywym i martwym inwentarzem za umiarkowaną cenę. Z obu tych gospodarstw, sąsiadujących bezpośrednio z sobą, można utworzyć jeden folwark. 1751

Bliższych szczegółów udzieli:

Spółka Rolników Parcelacyjna

E. G. m. b. H.

Poznań, Plac Wilhelmowski 18.

Seweryn Wrzesiński, Poznań,

Biuro: **plac Wilhelmowski 18** (Dom Przemysłowy)

Fabryka tektur ogniotrwałych (papy) na dachy

i wyrobów asfaltowych poleca: tektury (papy na dachy przedniej jakości w rozmaitych gatunkach, preparaty do konserwowania dachów papowych, smołę, lepik, holcement, papę ilozacyjną na fundamenta, asfalt, gudron, kit włóknisty, impregnowane podkładki pod dachówkę i t. d. i t. d.

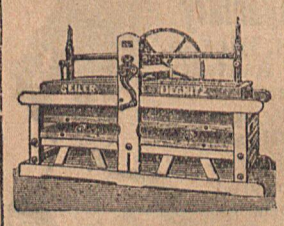
Fabryka w Żegrzu pod Poznaniem. — Telefon nr. 298.

Kasa Związku Ziemian

przyjmuje depozyta i drobne oszczędności począwszy od 1 marki i płaci:

za rocznem wypowiedzeniem	5 %
za półrocznem wypowiedzeniem	4 ½ %
za kwartalnem wypowiedzeniem	4 ¼ %
na każdorazowe żądanie	4 %

Adres: **ZWIĄZEK ZIEMIAN, Poznań, (Posen)** ulica Wiktoryi 2 ptr. — Telefon 1615. 6136

Połyskującą bieliznę

osięga się mojemi maglami ręcznemi i pędzonemi siłą w rozmaitych wielkościach najnowszej konstruk., lekko i bez szelestu chodzące, 2-letnia gwar. (Spłata ratami.)

Patenty i D. R. G. M.

SEILER'a fabsyka maszyn **w Liegnicy. Liegnitz 49.**

Oznaczona najwyższemi dyplomami.

Skład fabryczny w Poznaniu, ulica Nowa Ogrodowa nr. 46 (St. Kaiser).

Nasza kasa płaci od złożonych

oszczędności

4 i pół procent za kwartalnem wypowiedzeniem,
5 procent za półrocznem wypowiedzeniem,
5 i pół procent za rocznem wypowiedzeniem.

Kto ma u nas depozyt złożony, a kupi grunt od nas, temu wypłaca kasa nasza depozyt nawet bez wypowiedzenia.

5 proc. hipoteki pierwszomiejscowe w pierwszej połowie ceny kupna się obracające są u nas każdego czasu do nabycia.

Adres: Bank Parcelacyjny, Posen, Victoriastr. 12.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.